

“Уважене даме и господо,

Част ми је и задовољство што могу заједно са угледним говорницима да отворим 8. Београдску НАТО недељу. Захваљујем Центру за евро-атлантске студије и госпођи Милић на позиву. Организујући овај скуп већ осму годину за редом, они нам пружају могућност за отворену и сврсисходну расправу о многим важним спољнополитичким и безбедносним питањима од интереса не само за Србију, већ и за регион и шире окружење. Овај скуп се, у годинама иза нас, афирмисао се као престижни форум за продубљену размену мишљења и идеја између релевантних учесника и све шире јавности.

Наш данашњи сусрет је свакако умногоме другачији од претходних јер се одвија у специфичним условима изазваним глобалном пандемијом заразне болести *Covid 19*. Те околности нам онемогућавају да се окупимо у истој просторији, али нас не спречавају да у условима физичке дистанце очувамо наш контакт и комуникацију у заједничком интересу, како бисмо размотрили неке од најбитнијих актуелних тема. У том смислу, овогодишње издање Београдске НАТО недеље је добра прилика да многа глобална, европска и регионална питања боље анализирамо и сагледамо, унапређујући међусобно разумевање.

Отварајући НАТО недељу прошле године, која је одржана под мотом „Пролазимо кроз зидове“, истакао сам да Србија настоји да се баријере превазиђу и уклоне. На том ставу остајемо и данас, још уверенији да повезивање, а не одвојеност и затвореност без разумевања брига и интереса свих актера регионалне и глобалне политике, представља прави инструмент наше сарадње окренуте будућности.

У мандату ове владе, који представља континуитет влада од 2012. године, Србија се додатно афирмисала на међународној сцени као кредибилан и поуздан партнер и извозник безбедности у региону, уз доказану спремност да дели и одговорност и терет обавеза на ширем међународном плану у циљу сузбијања безбедносних изазова. Своје спољнополитичке приоритете: заштиту суверенитета и територијалног интегритета земље, чланство у ЕУ, унапређење регионалне сарадње и неговање пријатељских и партнерских односа са свима на глобалном плану, Србија не мења и јасно их истиче на међународној сцени у дијалогу са свима.

Имајући у виду резултате недавно одржаних избора, нема сумње да ће и нова влада, без обзира на њен конкретан састав, наставити да, у сарадњи са председником Републике, спроводи успешно овај спољнополитички курс који је у претходном периоду значајно унапредио међународни положај Србије, подигао углед земље и, што желим да посебно истакнем, вратио одређена питања од суштинског националног интереса, првенствено питање Косова и Метохије, у фокус пажње уз неспорну чињеницу да тзв. ЈПНК није готова ствар и да се само дијалогом могу пронаћи одржива решења у интересу мира и стабилности.

Србија настоји да са свима развија што је могуће боље односе, на начин да то представља двосмерну улицу и да тако брани своје државне и националне интересе. Чланство у ЕУ и остваривање пројектованих реформи представља стратешки циљ Србије и ЕУ никада не може бити потпуна без Србије и региона ЗБ. Активно учествујемо у концептима безбедносне и одбрамбене политике ЕУ који су нам доступни, не чекајући да то буде наша обавеза када постанемо члан ЕУ, него солидарно већ данас делимо одговорност и терет заједничких обавеза. Евроинтеграциони процес земаља региона најбоља је гаранција за трајну

стабилност, те стога снажно подржавамо аспирације својих суседа за чланство у ЕУ и поздрављамо сваки напредак на том плану. Усвајањем нових стратешких докумената – стратегије националне безбедности и одбране, које су усклађене са Глобалном стратегијом ЕУ, додатно се потврђује европско опредељење наше земље.

Интензивним покретањем регионалних тема Србија жели да допринесе стабилности региона и његовом убрзаном економском расту, кроз иницијативе за увећање инвестиција и раст трговинске размене, као основе за убрзани економски развој. Повезивање нема алтернативу и оно мора да надвлада раздвајање, јер бржи проток људи и капитала је гаранција просперитета читавог региона, а самим тим и јачања његове стабилности на дужи рок.

Сви смо свесни да односи Србије и НАТО представљају деликатно питање, оптерећено наслеђем из прошлости у виду бомбардовања тадашње СРЈ од стране најмоћније војне алијансе у свету, без овлашћења Савета безбедности УН, што за нас представља акт агресије, уз цивилне жртве и огромна материјална разарања. О тим догађајима имамо различита гледишта и то је реалност. Истовремено, што желим да нагласим, имамо одговорност и обавезу да заједнички улажемо напоре да регион буде трајно стабилан. Одговорност за то је универзална. Она је и на Србији, њеним суседима, најмоћнијим земљама НАТО, као и на Алијанси у целини, посебно имајући у виду да је она присутна у региону и да има низ обавеза успостављених од стране УН у очувању мира, безбедности и стабилности, што се наравно односи на КиМ и испуњење мандата из Резолуције СБУН 1244. Србија веома одговорно испуњава своје обавезе, поступа у складу са постигнутим договорима и са правом очекује од других да то чине у истој мери.

Партнерски односи са НАТО су нераздвојни део укупне спољнополитичке позиције Србије и настојања да регион буде трајно стабилан. Ови односи су јасно дефинисани и заснивају се на партнерској сарадњи у складу са политиком војне неутралности Србије, без настојања за чланством у Алијанси и другим војним савезима, али истовремено уз отвореност да се даље унапређује политички дијалог и практична сарадња са НАТО у свим областима од заједничког интереса. Таква сарадња несумњиво напредује из године у годину, чему посебно доприносе континуирани, директни и чести сусрети на високом и највишем политичком и војном нивоу, а свакако и скупови попут овог данашњег.

Даме и господо,

Србија је опредељена за даљи развој сарадње са Алијансом, као и са чланицама и партнерима на билатералној основи, што представља две стране истог новчића. То успешно чинимо од приступања НАТО Програму Партнерство за мир 2006. године, кроз разноврсне пројекте у војној и цивилној области. Партнерска сарадња има континуитет, тако да је новембра прошле године окончана процедура усвајања другог циклуса Индивидуалног акционог плана партнерства (ИПАП) између Србије и НАТО за период 2019-2021. годину. Нови ИПАП представља континуитет првог циклуса ИПАП-а који се успешно примењивао, а многе активности нашле су место и у новом документу имајући у виду њихов дугогодишњи карактер и чињеницу да се односе на спровођење реформи у многим друштвеним секторима. Усвајањем другог циклуса ИПАП, још једном је потврђен узлазни тренд у односима, високи степен интензитета партнерске сарадње и посвећеност заједничким циљевима.

Наглашававам поново, као и у многим ранијим приликама, да се политика војне неутралности Србије ни у једном моменту не доводи у питање – то остаје наша темељна и препознатљива позиција коју НАТО, њени чланови и партнери, као и друге земље, у потпуности поштују. Као што и ми уважавамо одређење наших суседа и других земаља за чланство у НАТО, или у другим војним савезима, очекујемо разумевање за нашу сарадњу са земљама које нису чланице НАТО. Наше активности, садржина сарадње, укључујући војне и друге вежбе са земљама које нису чланице НАТО, нису на штету наших односа са НАТО и државама чланицама и обрнуто. Такав наш став је јасан, свима га презентујемо и уверени смо да је добро разумљив, што показује уважавање такве наше позиције од стране наших партнера у међународној заједници.

Уверен сам да и НАТО дели наш став да нас повезује заједнички интерес за очување мира и стабилности у региону. Од Алијансе очекујемо да са разумевањем сагледава и подржава наше приоритете, што се нарочито односи на КиМ, пошто је ситуација у покрајини за Србију главни политичко-безбедносни изазов. Сматрамо да само компромисно решење постигнуто кроз дијалог између Београда и Приштине, и уз подршку међународне заједнице, може да обезбеди трајни мир и стабилност. Уверени смо да сваки договор у решавању отворених питања подстицајно делује на одржавање мира и стабилности у региону. Зато је веома важно што је дијалог Београда и Приштине настављен после више од годину и по дана.

За Србију је веома важно да се у потпуности у складу са Резолуцијом СБУН 1244 и ВТС-ом реализује мандат КФОР који, као једина легална и легитимна војна формација у Покрајини, представља битан гарант спровођења Бриселског споразума и практично једини гарант безбедности и опстанка Срба, њихове имовине, верске и културне баштине на КиМ. Зато је за нас од изузетне

важности да КФОР остане у несмањеном саставу на КиМ, као и да у својим активностима буде статусно неутралан и непристрасан. С тим у вези, веома ценимо опредељење НАТО да се ниво и бројност снага КФОР-а процењује у зависности од ситуације на терену, а не на основу унапред одређених рокова. Такође, Србија се снажно противи трансформацији тзв. „Косовских безбедносних снага“ у тзв. „Војску Косова“, јер се тиме крши Резолуција СБ УН 1244 и угрожава регионална и шира стабилност, те ствара потенцијал за изазивање нестабилности или још горе тензије и сукобе. Због тога је веома битно да овакви провокативни и опасни потези Приштине наиђу на јасну и недвосмислену осуду међународних фактора.

За нас су од посебног значаја гаранције да наоружане формације састављене од Албанаца не могу да улазе на север покрајине без сагласности команданта КФОР-а и лидера Срба на северу, што је увек био потез који са собом носи потенцијал да ескалира у размерама које се не могу контролисати. Зато очекујемо да НАТО/КФОР делује превентивно у циљу спречавања таквих акција на северу КиМ јер за то има мандат.

Даме и господо,

Желим и овом приликом да још једном истакнем важност чињенице да су НАТО и Србија упућени једно на друго и да је, упркос трагичној прошлости и бомбардовања тадашње СРЈ, императив за будућност заједнички ангажман и сарадња првенствено због стабилности региона, као кључног услова за просперитет свих грађана који у њему живе. Само на тај начин регион може бити простор трајне стабилности, а уверен сам да том кључном циљу сви без изузетка стремимо. Дакле, једини пут је јачање сарадње и поверења, да речи

увек буду преточене у дела и да све што је договорено на делу буде потврђено и спроведено, без изузетка и без условљавања.

Захваљујем на пажњи и желим успешну реализацију скупа.”